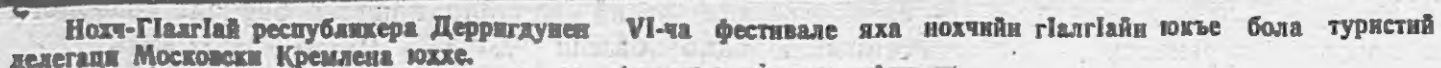

Совхозо хялжара центнера
рабкоопа складе хянийдай
Комсан дахо чуунаш латт.

Къоанал вай мехка сийдолаш я

Са къоанал йадало йадашью

Са дайнад 72 шу, сай 15 шу даьлча денз волавеинаа со болх бе, каменщик хила йомалаш. Цъан шера из болх джа-йомабачул тлехьагъа вахар со мастерал болх бе. 1905 шера революционни болх лела-беча болхъежикъа хъоашал а тега, царца болх бе волаве-лар со. Аз лелабач болх берри-ла кхайлагъа лелабеш бар. Шотта дийнахъа «Звезда» «Правда» яха газеташ болх-лошта юкбе доаржадеш, пар-тен-никъ царца длабувчаш ми-тингаш а еш, царца длабувчаш маоса а хана болхлошта тла-латта хала йазап белгал а доа-хаш болх лелабара аз Новоро-сийски, Курски областен. 1911 шера денз профсоюзан член ва со, 1917 шера денз партен член ва со.

1922 шера партен ЦК хъожа-ваз со хъавайтар Владикав-казе торгови предприятешка болх бе айна. Цига сайна бенна болх тоабачул тлехьагъа, лоа-марча партен комитето хъожа-вир со «Прознефть» яхача «тре-сте болх бе, се укхъа хъа ма кхаче со волавепар бокъонца бе безача тайпара болх бе. 1956 шерага кхаччалца цига балха хиннав со. Аз баь болх хостабеш 1946 шера енай со-на «За доблестный труд» яха медаль, 1945 шера «За оборону Кавказа» яха медаль, 1954 ша-ра Ленинга Орден, кхы а дукха сийлен трамолташ а.

Тахан, са 72 шу даьлча, сона йадало члоагъа новкъостал ду. 1.200 сом пенси тел, кхы а эшаш дола новкъостал ду. Хла-ма да эшаш дика вах со.

Дезача денга совглат

Цъа барты пхъоагъон йо-лаш дика влашакхийтта болх-лаш деш ба Сунженски рай-она сунженски пишекомбин-та болхлой. Июль бетта 446 эзар сома валовой продукци арахеагъа 146 процент кхоа-ташъий пар шой бетта йола балхлай. Иштта дика хъо-кхамаш гойташ ба цига пло-довини цехе болх беш июль бетта боарамал тлех 65 эзар банка джема араякхъа бола болхлой а. Цул совх, итт эзар банка повидла иштта дукха ва-ренй арахийцай цар пачча-хъалхенна.

Из тхогара совглат да йох пар, — сийлахъ — боа-кхъа октябрь шовзкъа шу ду-заш дола дерригача адамий дезача денга.

АХМАД ВЕДЗИЖЕВ

Бус

Сатийна, сирда я бийса,
Хозашъ ягъ гонахъа глар.
Ганашъ тла тладамаш тувсаи
Дулашъ латт меллаша тхир.

Ха яхай, набарахъ енна
Пола юрт длаейжа я.
...Гана гала ганда тла хейна
Пола хьесташ зламга саз ва.

Меллаша хъекхача михо
Къонахий дегламаш хьест...
Тлехъ волаш улау ба сикх,
Кегийрхъош цъахъа бларе кхет.

Уж гаро йойт сога уйлаш,
(Ма хета, из хъагар даи).

Ужсамо се къона волаш,
Пола хьесташъ со а вац.

Яле а керта тла холуш,
Шераша тлаишъа ишъ,
Хъамар хетт се къона волаш,
Айса яь безама фос.

Уж хайша багъа ганда,
Лушъ хилча дувац ишъ яр,
Са дега безама ондо
Ужхъа кхийна хилар.

Сатийна, сирда я бийса,
Набарахъ тийса я юрт...
Дага латт халхара айса
Езачоа цъахъа барт.

1957 ш. г. Алма-Ата.

БУЗУРТАНОВ О.

Безаме нанъаванххар

«Красный молот» яхача завода № 5 йолча цехе сва-рочни балхаш деш вола старши мастер коммунист Дми-трий Иванович Дандышев. Цеха коллективно укх деношка балхаш мукъаволаш вола къаьна мастер безамца нанъа воажх. Новкъоста Д. И. Дандышев валаа юкбе юкь да йолаш 27 шера халданза болх баь бу цехе.

Сурта тла: нанъаванхъа сарраж — коллективно шийна енна э-зай букет марха а йоллаш латт и Дандышев.

А. Михайлова сурт.

Барт бола шофераш

Шолжа-Пали тла хлара ден-ла лашъ яхъа дла-хъа кхулаш-ла тайп-тайпара бос бола «звизмаш» «победаш». Уж я Шолжа-Пали тарча таксо-моторни боахъа машинаш.

Цу таксо-моторни боахъа шофераш дика балхаш деш ба. Къаьста вланий новкъостал а деш хъаьца болх бу цъан машина тла болх беш болча шофераш новкъосталца Асха-бовски, Покусавски. Цар вланий бовзар а юкбе леладу гл-лакха гаьнарча хъадоагъа. Из-яр Асхабов балха ваха ха, так-со — моторни боахъа Горьки яхача глала тарча керда маши-наш йолае шовш бокхийташ влашакхийтар уж шивъ. Цига-ра машинаш йолае шовш вла-шаш, пар вланий дош делар цъан болх берголаш. Шой дош доха а да деш, денна шой балха глалакх лахдоак-хаш, вланий новкъостал деш хъабоагъа уж цу хана денз.

Иштта дикача глалакхашъа пучабайна ба, цъана машина тла болх беш бола Озоеви Д. Антонозевич. Цу шинне цъана болх бу дукха ха яц — еце а хланзалехъ кхийнад цар доттагъал де. Шойла хъаь-си доацаш, машини цленъеш, тоаеш, вланий хъоажаш ба уж.

Цу таксо-моторни боахъа эксплуатацион начальник вола Говриловс йохъ, ткъаьхъ нохчон глалган ва укхъа балха, хлаь-та берригаш а дика болхлой а ба уж.

А. ДОДОВ.

Аьшка руда доалла керда моттиг

Кустанай. (ТАСС). Куста-найски области кхайбаседан оаглонгъа Алешинка яхача юрта йисте геологаша лехай дукха аьшка руда доалла кер-да моттиг. Бурув тега хьал тла даькхад рудан хьалхара ку-цаш.

Металл дукха далларах (65 процент) белгал да уж. Рудан тлоа 60—80 метр сомал йолаш ба.

Алешинка — укх тлехьарча шерашка геологаша. Тургай ара магнетиташ доакхаш леха 28-гя йола моттиг я. Хланзехъ а укхъа лехача магнетитий аьшка рудан дукхал массекх миллиард тонна лоархаш да.

Укх денношка Челябински Магнитогорски домнашъа хьалхара руда лургда Соколов-ски - Сарбайски комбинато

Цунца дукха гаьна йоацаш геологаша лехар кхы а аьшка руда доалла йокхъа моттиг — Къалбехъен - Ломоносовски яхар. Укхъа доакха магнети-таш 140 метрага кхаччалца клоарга тега да.

Гисаковский морача железна-кий базага глалла хьалъе кий-чеш латт лоаман рудан ги-гант. Тега йисте йолаш латт Къалбехъен - Ломоносовски магнетиташ доакха моттиг.

Йокхъа Тургай йаьржа метал-лурги деглайоаларна йалаьма-те йокхий торонаш йолаш я. Аьшка рудел совх, укхъа де-хад марганец, бокситаш, циро-ца доагъа доабаташ. Хланз геологаш кхеран клоа а, кхы-йола минеральни бедал а ло-хаш ба.

Соахкарчул шозза дукхах нах чубаха ценош хьалду

Сталинград. (ТАСС). Хланз городе 2,5 миллион квадратни метр лоархаш болаш нах чуба-ха ценош да. Уж тлом хила-лехъ хиннача нах чубахъа цено-ной фонд дукхагъа да.

Сталинград длахо хьалъеш латт. Кертерча бердай-йисте дукхъа влашта даь пхаш цено-ш а долаш керда улшалолаш латт латт. Нах чубаха керда ценош деш латт Ленинга про-екте, тракторни а металлурги-чески а заводий райоашка, го-рода каналал арахьарча даь-кха тла.

Тлехьарча хана хлара шера бахархъаша 100 эзарнегара 120 эзарнега кхаччалца «квадратни метр лоархаш болаш нах чуба-ха ценош кхаччал. Укх шера, СССР ЦК-ан СССР-а Министрий Советен СССР-е нах чубаха глшлонаш хьалъар де-гидоаладархъа бола сомат коачаш а беш, Сталинграда глшлонаш хьалъарча 200 эзар квадратни метрага кхач-чалца лоархаш болаш нах чуба-ха ценош кийчдерда, аьна-на члоагъо яьй.

ШУРА ДУКХАХ ЙОАКХ

Советски Союзе колхозашен совхозашен ах шера 2,5 мил-лион тонн шура дукхагъа як-кхай дладахъа шера ядх бет-та яьхъачул.

Хлара йаттагара шура як-кхар юкьера лаьрхъа 152 кг. дукхагъа яккхай укх шера.

Хъайбаех боала пайда лакх-бара дика хъокхамаш даьхад ах шера хлара йаттагара 1,769 килограмм шура яккхъа Мос-ковский областеша колхозаша.

Рязански, Ленинградски, Туль-ски, Николаевски, Крымски, Днепротетровски, Воронежски, Колужски областашкара юр-табоахаман артелаша.

КЕРДА ГАЗОПРОВОДАШ

Киев. «Укрнефтестро» йа-хъаха треста центральный ре-монтно — механически мастер-ской коллектив Ставрополь — Москва, Косов — Черновцы, Казань — Горький газопрово-да шоллагъа така хьалдара за-дани кхочашъеш я. Мастер-

скешка тоаю кранаш — трубо-укладчикаш, роторни экскава-тораш, автомобильни кранаш, канаваш цленъеш йолеш изо-ляционни машинаш, кхылоа механизмаш, хлаьта керда хъаю битум лелаю агрегаташ, аьшка конструкци.

ХЪ. МУТАЛИЕВ

„ТАЛГИ“ ЯХАЧА КУРОРТЕ

Махач-Калара ткъо километр гаргъа ваха Вега Дагестански АССР-е глоръаьнна йолча «Талги» яхача курорте кхача. Дукхагъа даькье цкъазза влашкардаь безаме а лостаме а дола къаьна ценош, вай за-малахъ, Советски йаьдалах, даь дукхъа влашкардаь чур а тлара а сийра, паргъагъа дола ценош метта дагъаш йолча Махач-Кален готгача, бакъда сийна ягъа гаьнаша хъаь-ца улшеш ара а яьнна, городе-ра кълбехъа улача «Талге» боада новкъа ерз тхо тла-дагъа цлена «Победа». Иун доай доацаш шой лоламе дийрзъ-жа санна, сийнча сигнала цег-илгаш хинна еха хъуьзача морхаша юкь-юкье ше кхайла боале а, садукъаш блайха хъеж сигналар июль бетта тлехьарча деной малх. Бакъ-да, дехъа а сехъа а хуон пета-раша сийндаь дагъа лахъаха довкъашта юкье улачагъа лаш етгача наькхаш машини чутил-лача, клезига миха Имид йоал. Са паргъагъагъа доакх-халу, йамарчархъа хъаь-юкье тлаийла хъаьара тладамаш докъадале дладоал, машино а михо глалгаш массал совъ-яькхъахъа санна хет.

Хостам хилба, йаламо вай-на телача кхы а дукхъаха хо-занех тарра, болча бе кхъаьх, хозала сурате дийрзъа бларга-го йиш еце а, хъаьгача а кхынах кхъаь-халал ца дехаш, клай-денна ахъ ца оалаш, сага бол-ча тоама тешаме йунал этга латгача, лавтан букъ тла глалла ший эздий шок еттиш, хилда лелача цленача фонал «Талги» яхача курорта шакла мо цена а къаьга а дагъа цено-ш хьуладегъа гобакъа ягъаш листта сийна гла тега хений гаьнаш я, хлаьта члоагъа яьр-жача цу гаьнаша, майлаха сер-дал тла ца кхоачийташ, ин ду-царна клай глалла улача шаь-рча наькхъа таькхаша. Безаме

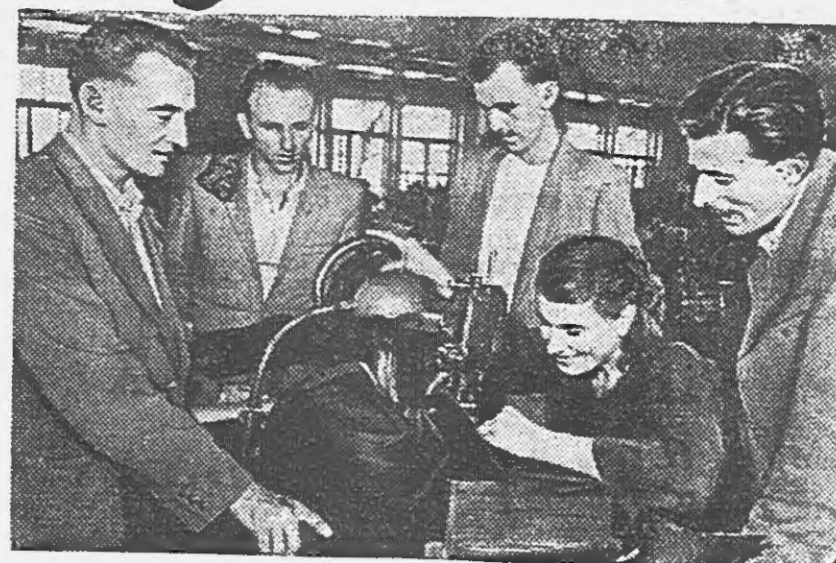
«Талги» яхача курортан кертерта корпус.

а разъа хилар гойташ да цу наькхий такоех сактердама арабъайна лелаш, гландаш тла хайна леш болча «Талге» шол-ахъа дарабаш дайт Советски Союзан массе мингашкара баькхъахъа вай къаьхъагъахъа юкь-сибаташ. Уж баькхъа Яку-тера, Сахалинера, Украинера, Туркменера, Закавказера, ишт-та кхыча гаьнарча моттигаш-кара.

Керттера лор волаш укх кур-орте доал деш ва вай Нохч-Галгъай республикера хъа-ваьнна саг, Шотара Нохчо-Мугунов Зайпал.

Зайпалас «Талге» дарбаш дайт унахой улача моттигаш-ча юкье Закавкази а хъаьхай-ча, куро дош кхоссара тлара вола са новкъосто глалгъай поэто Яндиев Джамадас бе-гаьбеш оал:

— Укх кюр баьгача клоагъ чу сенна боагъа дуьнен тла а глоръ-яьнача курортехъ хьалъизъаь-улача Закавказера нах?... Укханах — ма аз тхой. «Сер-новодск» лургъаьр...

Ленинград. Шоллагъа шера яхъ лоацаш ба Закарпatera Вилской обуюной фабрика болхлой, №1 йолча «Пролетар-ская победа» яхача фабрика йитлагъагъа цеха коллективца. Укх деношка закарпатски обую-шкий групп Ленинграде-най. Уж хъаьжар Ленингра-дерча хьалхале лелаерий бал-

хашка. Сурта тла: обуюв тега а хъаь-о-хаш а йола Журавлева Вера ший балхад дикагъа дараш закарпатски обуюшкашта дладувчаш йоал.

Аьрдехъара аьтхъа: механик Гайду А, заготовщик Балог А, обую-хъаьоаш балхад Андришко Ю, Ма-риника Я.

Бахарева А. Сурт.

Торф йоакхъа машинаш

Литовски ССР. Шяуляйски торфопредприятие 6 эзар гектар торф йолаш моттиг я. Укхъа шера пайда эца торф йолаш моттиг я. Торф йоакхъахъа ар-ений квадратилалла, трактора тлехъа йолх низ бола фрезерни барабанаши, электрофицирова-ни волкователаш, кхылоа аг-регаташи.

Саго хала беш хинна болх укхъа беррига кердача техни-кача беш ба. Из баьхъане де-нен-бийсаннен 8 эзар тонн доа-гам доакх.

Шяуляйски фрезерни торф эггара даргъа я вай мехка. Предприятие цхъаьца тоннах доа 11 сом ача, кхычъахъа Литве торфа предприятешкара йоакхъахъа шоза даргъ.

Укх шера беррига торф-

йоакхъаш болча машиништа шой керттерча профессел совх, кхы слесарий а электрикай а специальносташ йомайш. Из баьхъане механизмаша еш йола ремонт клезгъеннай, 20 процент клезгъеннай агрегаташ тла болх беш хинна болхлой. Торф як-кха, торфан кхаш кердача хы-сапе кийчеш да: уж кийчиди хланза торф йокхъахъа хана, кийчиди гуйрана торф йокхъаш болча болх йистебальча.

Цо влашгъехъаькхъахъа цикло-вой торф яккхар гектара тлара 18 тоннагара 30 тоннага кхач-чалца лакхделга. Цъан болх-лоча беш бола болх лакхбенаб кхъоза дукхаш. Сийлахъ-бокхъа-ка Октябрь 40 шу дызара сий-на предприятен коллективно тла-лоакхъахъа шоза даргъ.

Укх шера беррига торф-

Баьш аьхъа хийкъа ялат чуэца новкъостал деш 200 эзар патриот ва

Алма-Ата. (ТАСС). Казах-станерча колхозашкен совхо-зашкен баьш аьхъа хийкъа ялат чуэца вежарха йолча рес-публикашкара а Казахстанга городашкара а 200 эзар патри-от венав.

Массарел дукхах — 70 эзар совх сак вайтар Российски фе-дерацие. Дукхъал цъан Моск-верен Московски областерен Казахстанерча кхашка хланз укх сахъата болх беш 13,5 эзар зламги саги йош я.

Украински ССР-ера массаз а

бахаргболаш Казахстане венав 4 эзар комбайнашъа деча бел-хий мастер.

Казахстане ялат чуэца болх беш болча патриоташта юкье 8,5 эзар юрта боахаман меха-низацион училищешка дийша арахийчараш ба, 34 эзар сарг производствени практике баь-хъа юртабоахаман вузашкарен юрта боахаман механизацион училищешкарен студенташ ба, 50 эзар гарга саг вейтав Казах-стана городашкен промышленни центраш.

мела хий, шийха боалача дар-ба дарна болча низага диллача шийна кийса кхы валаа да а дий-хъох аллал члоагъа да. Ук-хъа дарбанга вена саг унах-ценле тоаьле е гетгара виьр-зе вода.

— Носилкаш тла а бадаш укхъаза болабаь нах, шоаш наанас ма-барра болаш ца ихъа моттигаш дукха я, — йох керттерча лор Мудунов Зай-палас. Калининера курорте вена А. П. Вальнский, венача хана, когаш ца лелаш вар кур-орте хайкхъа «воалача хана лоамаш тла вуьла могаш хилар из. С. Г. Беляков вена Сталин-градера. Тлаькйал глжмаш йоацаш ког бакъахъа могаш ва-цар из. Цла волаш глжмаш курорте йитар цо.

Воронежера вена П. И. Пе-ресыпкин, юкый айтта глогъи анаша да а лалца, метгара кхаста йиш йолаш вапар. Нов. Пересыпкин, лазагах цленвен-на, ший дезала дукхал вахар. Ужмамо дола малаш дук-кха а да.

Цу курорте болхлой коллек-тивно доакхал ду К. Л. Затуни-на, А. М. Дубиновская, кхыба-раш мо шой глалакх дика дов-заш, унахохъа тоам хурболо-ца тайпара дегах куул тоахъ, имера бола лораш шоашта юкье хилараш.

«Талги» мо, цамогараш лаь-цаца советски адамашта дар-баш деш йола курорташ, сана-тореш, балха тла кланденна-раша салолаш йола моттигаш бляьнеша, эзарнеша лоар-хлал болаш я, денгар-денга низ чуболаш, тоаенна, сийрдайоа-лаш кастта шовзкъара йола-лаш латгача Советски Союзо доал деш долча лавтан тла.

Иштта ший йоакхо еце Даь-хен ткъама клай ше вахаш хил-аро кхы тла а члоагъагъа ку-ралах а докхалах а хьалдуз советски сага дог, Ленинга пар-тена а советски правительст-ванна а баркале дола дог.

Махач-Кала, 22 июль.

Германски Демократически Республикера Советски Союза Партино-Правительственни делегаци цаяр

14 августа делъал тлехьагъа бляш хула москвичаш глз-бавина бахар Внуковский аэро-дроме Германски Демократиче-ски Республикера цлаенача Со-ветски Союза Партино-Прави-тельственни делегацина духъа-ла.

Гулбенначар ди детташ са-наа детгача тлоарашца моаршал хоатт аэроплана чур а ара-бавинача Н. С. Хрущевга, А. И. Микоянага, кхыболча Партино — Правительствени делегацин членашка а — СССР-а кхыча мехкашкарча глалакхий Министр волача А. А. Громыко-га, араха махбара Министра заместитель волача П. Н. Ку-мыкинага, СССР Ленинградски горкома секретарь волача И. В. Спиридоновга, ВЦСПС предсе-

датель волача В. В. Гришинга, къаьхъагъахъа депутатий Мос-ковский городской Совета ис-полкома председателиа заме-ститель йолча З. В. Миронова-га, ВЛКСМ Центральни Коми-тета секретарь волача В. Е. Се-минастийага.

Къаьхъагъахъа викалалца Советски Союза Партино-Прав-ительствени делегацина духъа-ла баьжар новкъостий Л. И. Брежнев, Н. А. Булганин, К. Е. Ворошилов, Г. К. Жуков, О. В. Куусинен, М. А. Сулов, П. Н. Поспелов, А. Н. Косы-гин, М. Г. Первухин, СССР-а министрша, центральный ведом-ства а учрежденей а кулал-хой, маршалаш, Советски Эска-ра генералаш а эспараш а, юьжарлен организацие вика-

лаш, СССР-а Лакхарча Совета Президиума, СССР-а Минист-рий Совета а министерствъа а бехктотхъаме болхлой.

Аэродроме вар Москве вена Монгольски Халкъан Респуб-лика Министрий Совета Пред-седатель н. Цеденбал. Духъа-ла баьжарчарна юкье бар Гер-мански Демократически рес-публикан СССР-ерча посольст-ва персонал, СССР-е акредито-вани йолча дипломатически викали Керттерабараш, хлаь-та советски а кхыча межхий а журналистахъ.

Делегацица Берлинера Мос-кве юхавера Германски Демо-кратически Республикан СССР-ра посол И. Кениг. (ТАСС).

*

Идрис Базоркин
Очерк

Искусствоца масоаза хурт-
долаш иштта вĕлашагĕ дийзар
Эсембаев Махмуда ший ва-
хар. Хыалхара гастролеш йисте
яххатул тĕхях, ше хыйгача
тĕхх эггир хыалха деннача ах-

Ховш ма дий, оперни спектаклашка балета кертера моттиг ца лулта. Хйаьта а Эсембаев Махьмуд юкье вола моттит дика хетагь белгал йона

Чайковске «Пурглажий Іам»
яхача лергйосадча произведене
зулман гений волаш ловз из,
цахаддаш толамца, 3-ча акте
испански халхар а ду цо. Гла-
зурова «Рейс»

манах, Пунес, Глиера, Васи-
ленкос язъяча «Эсмиральда»
яхача балете ловзаяь Клода
роль. Из болх бувца яздица
дукха ха, моттиг дїалоацар-
гъяр. Цхьабакъда, бокъонце

нохчий зламгача кӀаьнко бӀаь-
ха, духа кӀа хьегаш никъ
баьб вай мехка дега юккӀе —
Москве кхача.

Цун ловза йиш йолаш да
столицан деррига театраш, вув-

сана районе нохчашта а тӀаг-
гӀашта а планаца хьалде де-
заш 400 цӀа хиннадале цу рай-
оне план тӀехкхоачашгъярца
укх шера 10 тӀа августа тӀакха-
чале хьалдаь даьннад 413 цӀа,

на а Ножай-юрта а райони кул-
длабаша беа из доккха маан
долаш бола болх кхыча рай-
оний советский, партийный,
боахамен организацеша а.

Из болх дика длаоттаб а, члаотгача терконца длахъш а ба вай республикан цхъа-йболца районска. Нагахъ Ся-сана районе нохчашта а глал-гашта а планца хьалде де-заш 400 цла хиннадале цу рай-оне план тлехкоачаштарца ухх шера 10 глал августа тлакха-чале хьалдаб даьннад. 413 цла, хлаьта чул совх хьалдед

Нохчашта а гӀалгӀашта а
цӀенеш дара болх дикача тем-
паша дӀакхухаш болча Сяса-
на а Ножай-юрта а райони кул-
гал хошкара хьохам а зӀаш
дӀабӀахь беа из доккха малан
долаш бола болх кхыча рай-
оний советский, партийний,
боахамен организацеша а.

А. АХМЕДОВ,

Нохч-ГӀалгӀай республикан хьехархой 1-гӀа сзед

Номмунизм хьалъергьараш кийче школашна

Кирова пӀерех йолча култура а салалара м паркерча театре 15-ча августа йуьранна 10 сахьат дӀахьа хьийлар Нохч-ГӀалгӀай республикан хьалъергьараш дӀахьа болхлой цхьаолагӀа сзед.

Ший докладда ладийлар сзедде. Хьалхара «Политтехника» хьехар а, школешка хьохамбоацар—дешар вахарда дуваденна ца хилар дӀа-доккхилга» яха доклад йир Нохч-ГӀалгӀай Оргкомитета хьалхара дешара болхлой цхьаолагӀа сзед.

Нов. Циганковс ший докладда тӀа кьастта белгал дайкхар вай партеси правительствос нахага дешинтара гула-лакх лархӀама а йохко еш а леладар. Вай республикени до-жетех 25 процент цу гула-лакх дӀадахийта а лархӀад, аьлар цо.

Политически хьехараш республикӀа цхьа йолча школа-ша дика толмаш дӀахьад. Дешархошта практиче ешардола гула-лакх лархӀама, дӀахьад практикӀа, вахарча дуваши. Иштта из болх дӀабахьарна белгалъийна я Шолжа-ГӀалгӀай тӀара №2-н, 3-н, 21-н йолча школаш. №1 йолча школа-ни-тернати, Сунженский я. Наурский районашкара школаш, цар школинишкӀа производ-ствени хьехара гула-лакх дика алашадиделад.

Цуна хьажжа республикӀа-ча политически хьехамӀа балдах кхоачам боацараш а дуьц докладчикӀа.

Нов. Плешановс ший до-кладда тӀа цӀаога лархӀама дийцар школешкара идейни-кхетама болх тоабезалга, педагогически коллективни, комсомольски организациени, пионерски организациени юкь-сера буьзам лакх бе безалга. Бе-рашта юкьс беш бола болх сакьердаме хуле йох доклад-чикӀа, цар дешара гула-лакх а лархӀама. Школешкара ком-сомольщикени пионершкени йоаши лелабайта беза клас-сени арахарча болх, царна гӀо а деш.

ДӀахо нов. Плешановс йох 10 классаш а нӀа дукха ка-

Сзедде президуме

гӀийрхой ба вай республике, уж цхьаннаха дӀанисое гӀерташ докха гӀо а ду вай республи-керча лакхарча органаша, таип-тайпара курсаш хьабел-лаш, балхашка дӀахьабеш. Царех цхьабарашта кӀезига хет балха баха коменишкар, плотниклар, токарал йоама вала деша ваха. Школе царча лар-гӀа коммунистически кхетама болх та баьла да из.

ШколенишкӀа юкьсера эсте-тически кхетама болх мела ма лелабезалга хьайкарал а дир нов. Плешановс.

Цул тӀехьагӀи шийна а док-лад прени йоьлар.

Эггара хьалха дош ийца кьамал дӀахьад Шалинский рай-онера юкьсера школар дирек-тора нов. Юдина. Цо дӀацар хӀанза юрташкара школашта учебни цхьаоленаш яц, уж ца-га алашадиделад. Халса чоалханен дешар а да. Кьаст-та белгал дайкхар цо цхьа-йолча цхьаоленашта ешаш йолча хӀамаш, снабпресе гӀолла эца ийш яраш а цӀаога маьха эца хьилар. Цу гула-лакх подшефни организациена деш дола гӀо цӀаога лархӀама а да.

Нов. Юдина а цул тӀехьагӀи кьамал дайча нов. Сотниковс а (МагӀалбекера районОНО), нов. Ларионовс а (Шолжа-ГӀалгӀай тӀара горОНО) иштта кхьабараша а дӀацар матери-альни база гула-лакх, производ-ства хьехара ешача, хӀанзалца санна ладара лелад ийш ца хьилар. Цудухьа РСФСР Прос-вешени министрство хьажжа эца цу гула-лакх.

Кьовсамаца эйяв яр сзедде школенишкӀа таип-тайпара гозвалаш йоамарах йолча во-прос. МагӀалгӀа гозвалаш йоамарча бакъаха я? Ма-гӀалгӀа классашка денз йоаме

еза школенишкӀа гозвалаш? Цу вопресе кьамал дир №1 йолча школа-интерната дирек-тора нов. Балаянц, №35 йолча школар директора нов. Сербатен.

Нов. Балаянца йох 10-ча классе багӀаца дешархошта хьалхашка доккхилга дӀахьад а латт, хӀаьта цар патчахьал-кхен экзамена кийче е а эза, цудухьа шийна а ше директор волча школар учителей кол-лектива а бакъаха хетт школенишкӀа 9-гӀа класс йох-кхашах цхьа гозвал хургӀо-лаш кийча.

Цуна разьа яц нов. Сербат, цо йох кӀоаргах дешар йоаме-делга, физика, математика, хи-ми, яхача предметех 10-ча класса мара хьилар, цудухьа 9-ча класса гозвал йоаме сов хьалха я.

Ха дӀахарча ховргда-кх вайна царех бакъ малуь.

Сзедде делегатш салала арахийца хана.

Нохчийн ГӀалгӀайн школаш алашадиделад. Дешархошта гӀо де-деша юртара школашта горо-дерча школаш, аьнна дӀацар нов. Балаянца а цуна разьа а волаш кьамал дайча йолча

секретара нов. Фоменковс а иштта хьичар а. Сзедо Нохч-ГӀалгӀай АССР-а масса волча кьаман хьехара болхлойша а нахага а кхайкарал дир.

С. КОТНОВ.

института директор волча фи-лологически йилман кандидата нов. Мальсаговс а, Наьсара-Кертарча юкьсера школар директор волча нов. Озиевс а.

Нов. Мальсаговс аьлар кьаолагӀа шерашка эггара хьалха нохчийн ГӀалгӀайн шко-лаш алашадиделад хана боа-рам боацар доккхилга гӀо дир ер-шой а, кхьича кьаман а хьехар-хоша. ХӀаьта хӀанз а дог тий-ша хила мегаргӀа из гӀо вайна воай новкьостадца хьехархоша дерг хиларах а касттача хана вай школаш юха-метта оттарг хиларах а.

ВӀалла а дӀиц дӀаийта ийш яц школеш а интернациональ-ни кхетама болх цӀаога лархӀа-ме хилар, аьнна, дола дир ший кьамал Яндарерча (Наьсаран район) юкьсера школар дирек-тора нов. Сампиевс. Вай мохк-низ болаш хилар—наха юкьсера доттагӀа да, уж барт-тайна цхьаога йолаш хилар а да. Цудухьа школенишкӀа а бок-хний барашта а юкьсера масса хана лелабезалга кхетама болх, кьастта интернациональ-ни кхетама болх.

Иштта кьамалаш дир Сун-женский районо заведующес нов. Леонидовс а нов. Серен-кос а (Карагалинский юкьсера школар директор). Сзедда бал-хача дакъа лархӀама хиньча РСФСР просвешени ми-нистерства инспекцен отдела начальни нов. Филиповс а, Нохч-ГӀалгӀай ЦСКП обкома

Доаза дехьара

Корейски кьамо Корея мукъаьккхача Советски тӀемахой сийду

Пхеньян, ТАСС. Корея Со-ветски эскар мукъаьккхача 12-шу дӀазара сийна КНДР кьаьгеамхоша шой кьаман празник дездю. Кьаман праз-ник дездар бахьан долаш Пхеньяне Моранбона яхача лома тӀа Корей мукъаьккхача Советски эскар сийна гӀоз-баьнна зизаш дехкаш бар мукъа бахара памятник хьал-

хашка.

Уж зизаш дехкача хана Тру-довой партен а КНДР прави-тельствон кулгалхой а кхай-ски кьаман добровольцай ви-клаш а бар цига.

Зазаш тӀа доккача хана КНДР-а ССР-а пачахьалхе-ний гимнаш лекхар. Памятни-ка тӀа зизаш дехкар КНДР-лакхарча халкӀа собрани пр-

зидумгара, КНДР министрий кабинетгара, Кореян кьаь-геамхой партен ЦК-ра, СССР-а посольствашкара, общественни организацешкара, вежарий мехкашкарча дипло-матически вакалшкара, Китай кьаман добровольцашкара, предприятияшкара, дешархой заведенишкара, иштта кхы-барашкара.

Американски экономика меттахьа йоалаш яц

Нью-Йорк. (ТАСС).

Профессора Гарвардскера университети Самнера Слайте-рса «Нью-Йорк таймс» яхача газета тӀа писмо яздаьд, цу писмо тӀа яззаь да, хӀанз укх сакьате США экономикан мела моттиг я, кьастта йаьхача ха-на леладу товарш ешаш хил-лар: ях бутт ха дӀаьнний йох, писмо яззаьд, американ-ски экономика цхьан метте лат-та. Производстван физически

квартале йисай, цхьаолагӀа квартале хиньча тайпара, 1956 шера тӀехьарча кварталан, укх шера хьалхарча кварталан юкьсера дукха хӀама тӀа кхьитта-дац производстван физически обьема.

Еррига производстван физи-чески обьом хетаргахьа ах про-цент тӀахьийтий укх шера, дӀадахача шера тӀехьарча кварталала нийса лархӀама.

Производстван промышлен-ни обьом тахана кӀезигагӀа я, 9

беттала хьалхагӀа хиньчул. Цхьа процент тӀахьийтайц 1956 шера хиньча нийса лархӀа-ча. Писмо яззаьд кьастта хьаьхит йаьхача хана леладу товараш кӀезигдалар, 900 мил-лион доллар мах болаш.

«Товараш дӀаьндар кӀезига лакхдалар,—язду Слайтера,— цу товарий маьхаш лакхдалар а. Американаш шоллагӀа кварталале кӀезигагӀа товараш дӀаьндар, хьалхарча кварталала нийса лархӀама».

ХьохолгӀа дӀаьд

Совхозерча болхлоша оала барнал

Назрановски районера Воро-шилова цӀерах йолча совхоза лайиллача хана денз совхоза дирекценен Назрановски рай-онен юкьсера оттаь хинна до-говор, йохкаш йолча хӀамаш хургӀолаш совхозерча болх-лошта а гула-лакхерча наха а.

Совхозерча дирекше а пар-тийни профсоюзни организа-цеша белгалду, Назрановски районо правлене ше тӀаийца дехкар договорго хьажжа кхоачаьд, дика хӀамаш а оажаш совхозе бахача нахага.

Масса нах бахача юрташка царна аттагӀа хӀаьйта хьаь-лай продовольствени ларе-каш, цига массе хана докхаш хул дездар дола продоволь-ствени товараш а баьца даа-раш а.

Дика оттаьий торговляриге механизатораштен ялат чуэ-цаш бокхача болхлоштен юкь-сера лелаш я район автотла-ка.

Дика оттаь ба совхозерча столове болх, цигаца мячча ха-на даа ийш я чам болаш дола даар, масса хана цига докхаш да керда баьцана даараш, шийла малар, хьалхарча а шоллагӀа шуна ассортимен-таш. Совхозерча наха баркал оал Назрановски район прав-ленена, строительни матери-альш дика йохкаш торговли лелараш.

Совхозе дукхагӀа бараш ба Казакстанера а, Средни Азера а цабаьжа гӀалгӀай, керда ценош хьаь а дездар, хӀанза дараш тоде а дездар.

Райпо строительни площадке я тоаргӀолаш хуьна-строитель-ни материалаш а цемент а тхов тӀа тоха хӀамаш а.

Тикаьшка дукха да ценошта ешаш дола басараш, а хьост-а а кхы а хозяйствени то-вараш а.

Ворошилова цӀерах йолча совхозерча наха а дирекше а партийни профсоюзни орга-низациеша баркал оал, Назра-новски районо правленена, цу председател а. Цороеван, цар наха еша хӀамаш дика тӀа-кхьаьхара. Балха тӀехьа царна дика мел дар хула лов тхона.

ХУЧНЕВ, Назрановски районера Воро-шилов цӀерах йолча совхоза ди-ректора заместитель.

ХЬАЛХАЛЕ ДЕЛАЮ ПРЕДПРИЯТИ

Шалы районера кхачан хӀа-маш еш йолча комбинат дика болх беш я. Комбината коллек-тивно хӀара бетта-бетта хӀамаш арахецара пачахьалкхен план-наш тӀехьаьхачаь. Иоль бет-та комбинато 200 эзар сом ма-хара продукция арахийцай: ва-ренеш, сомех доакка хьич, бокъаьб сомаш. Комбинате-ра болхлох дикагӀа барех ва Расулхаджи Муратов.

НОГАЕВ

Кулгалхой сагота бац...

Цхьа бут совх ха я «Заветы Ильича» яхача колхоза Сун-женский районе, Красно-Ок-тябрьское (Алхасте) уллага электростанце болх ца бу. Ерригача колхоза а юрта а элетрозенерги телача ГЭС-о болх ца бар бахьан долаш наь-ха ценошка лампаш а ягац, радио болх а бац. ГЭС-о болх ца бар бахьан да — йаьржа денача Эсо хьарцан доха а даь-хийт хьаьхача гӀолла дикар. Колхоза председател Рьбин-ний сагота ца хьилар бахьан долаш болх ца бер латт ГЭС. Дика дац юрта мелача хина гула-лакх. Мала хий да гьана аха беза бахача наьха. Водо-

провод йилла лархӀа ялхайтта бӀаь тума ахча да юрта совете. КолхознишкӀа а юрта баха кхы-бола нах а турбаьшка гӀолла хий йодилларна цӀаога разьа ба, хӀаьта цу гула-лакх новкьос-тал дергдолаш и ба. Юрта баха нах цӀаога тамаш еш ба уж докхий лархӀамер а гула-лакхаш тесса леладараш, кол-хоза председател н. Рьбинни-ий юрта совета председател н. Гончаров цу гула-лакхаш са-гота ца халараш. Районера кулгалхой а дехарийла ба уж кхоачам боацараш ха а, дӀада-ха а.

Х. МАГАМЕДОВ.

Агитатора блокнот

ССКП Нохч-ГӀалгӀай обко-ма пропагандни агитациени от-дело арахийца ялхайтлагӀа йо-ла «Агитатора Блокнот» но-мер арахийна.

Цу номер тӀа яззаьб ССКП Нохч-ГӀалгӀай обкома VI плен-ума информацийни хоам.

Цхьан оагӀан тӀа я партен обкома школар отдела заведующе н. Новиковс яззаь «ДикагӀа кийчӀе кердаца дешара шера». Нохч-ГӀалгӀай юртара треста кертерча ниже-нера н. Н. Шабаньянца яззаь ший статья «Ценош хьалде чехьагӀа, дикагӀа, дарагӀа», «Кьаман доттагӀал дола дездар» яха корреспонденци яззаь Н. Золотайковс.

Агитатора блокнот тӀа я

П. Захаровс яззаь статья Гнишонаш хьалъерий бригада бригадир Гинко Павел Павло-вич вуьцаш.

Дунен юкьсера гула-лакхаш дуьцаш «Пропагандни хоам-ла тӀехьаьхача» «просветла-нии» яха статья яззаь Н. В. Радионовс.

Каргалинский партер райкома секретара Н. В. Истоминс яззаь «Колхозера партотгана-зицен агитколлектив яха ста-тья».

Агитатора новкьостала яззаь я факташ, цифраш Нохч-ГӀал-гӀай култура лакхеларах а доттагӀе новкьостехи дола кийцаш а.

Ю. ПОВАЛЯЕВ.

Зуламхой гуча мишта баьхар

Парка культуранени салола-рен театре антракт яр, нах фе-ла арабаьлар. Центральни ал-лее тӀа баргадеша во сурт: цийн юкьсера улар шн саг. ЦӀа венна вар, шоллагӀа вар—дика лозаь вар. Мишцен болхлоша гучаьккхачох, ви-начун тайпан цӀи — Сегал яр, доархочун тайпан цӀи — Аноков яр. Зулам даь моттиг дика теккача а лерах хӀама гучаьдаланзар. Аноковс хьетам боацар хиларах лар тахкара гӀо де йиш йолаш вар.

Мишцен болхлоша цӀаога йир из окхарий хьисапе зулам дӀаьрар гучаьба аьнна. ХӀаьта из гула-лакх царна карагӀа а даь-лар.

Орджоникидзевский мишцен отделенен болхлой старший лейтенант Милосердовс капит-нин Волкови киса кхуьдаца шин кьуна тӀехьа хьежаш са-ба ма белла а, жуликаш хьал-хагӀа юха духьале а яь дӀаьй-дар. Цу кьуйх цӀа Пехотни-улице гӀолла йовдар. Старший лейтенант Милосердовс мили-ционер МIRONENKOS гӀо а деш соцаьир зуламхо—из вар Вла-

димир Кузьмин. ШоллагӀа во-рен кьу лригӀаьмийий гӀолла лархӀаь капитана Волковс. Из вар хьалха лархӀа а хинна вола Владимир Аракеловс.

Орджоникидзевский мишцен отделенене Кузьмингара лот-кӀам эшаш вар майор М. Куца-ренко Кисакхуьдацун кьамал а гула-лакхаш а кӀезига—дукха дӀаьбауе хийтар цуна. Ку-ченкова хийтар Кузьминс киса кхей дацун совх, кхы докхкагӀа дола зулам леладу аьнна. Цу-дула Кучеренкос цӀаьхьа хьаьтар цунаг.

—Парке саг хӀана виьнав ла? — Шоатта дийнахьа сом-хиньнаьц парке, — аьнна кхе-раа венна, жоп делар цо.—Из бакъдергӀа Аракеловс са юшаш.

Цунах кхы а цӀаогагӀа шек ваьлар Кучеренко. Иштта гучаьлар зулам дӀаьрар хьалхара гула-лакх. ХӀанза зуламхой бокъонца гучаьбаьх, хӀаьта Аракеловс а Кузьмина а шоаш бехке хий-лар тӀа а ийцад.

РЕДКОЛЛЕГИ.

Атомни тӀом адамашта доккха зулам да

Советий пачахьалкхенна а, халкхий демократи йолча мех-каш а, дерригача дунен тӀарча кьаьгеамхошта а, цхьаьккх а тайпара тӀом безац. Лениня хьехамача, парте XX сзедо а аьннад социализмани капита-лизмани межаш тӀом боацаш а даха ийш я аьнна. Цудухьа советий йаьдало шийна мамог-га кьаьхь, дерригача дунетӀа-ра тоам-машар безаш дола адамаш орцах а даьха, тӀом ца хийлайта, тӀема герз а блу а кӀезбеге гӀерташ.

БӀаьхийча наьха пачахьалкх-енаш, хабарча тхона а безаш тоам а яхаш, шоаш дунен тӀа лелаш йолча жоарцо тӀема ни-запа чакхьаькх гӀерташ, шоашта ма-мопта тӀема кийч-луш йох.

Советий йаьдало блу кӀезбеге, герз ешад, атомни низ тӀема хургобацаш, тӀема гула-лакхашта юкьсера геттара дӀа баькхача, берригача а адамий боахама, култура бахитча яхаш, дер-ригача дунен пачахьалкхенни-викалш вӀаьш а хийтайтача, халкьаш, адамаш, нах гулбен-нача, еш йолча предложенеш,

бӀаьхийча наьха пачахьалкх-енаш а цар халхароша а шоаш-та ма-мопта юхатетт.

Кьастта цӀаога дездар совет-тий йаьдала а, дерригача дунен тӀа мел болча кьаьгеамхошта а, цар доттагӀашта а дийшача, хьаькьал долча наха ара якь-кка атомни гозвал, тӀема гу-ла-лакх а хийтар, хӀана аьлча цу тӀемо адамашта дергдола зе-зулма, лархӀа вартвоацаш доккха доландар.

Укх шера, июль бетта, Кана-де хиньча дукха йилма дийша-ча наьха совешане йох:

Атомни герза тоахкам беш, атомни водородни боамбаш лелхийтача хана, гаьнна дӀаба-хача пар демо ду доккха зе-зулма йалаьмате дукхаца зӀа-мигача а бокххийча а наха. Цу демо-деш дола зе—зул-ма шин тайпара да. Цьа лед-та, цу демаца лавта йодуж боамбаш дӀаьнна строици яха хьаьтла доалаца хӀамаях а, хьаьбай дегӀамеа ч а деле, царга гӀолла сага дегӀага а хьаьче, цун тӀаьхашта рак яха цамогар а кхьодола у а хулийт. тайп-тайпара дукха лазараш

ШоллагӀа, радиоактивни демо-таж йолча маьжанаш толха а ийш, адамий дебар юха тох. Цу гула-лакх, тӀехьа тӀаьогӀаца тӀехьенна, цӀаога зулама дерг-да.

Цьаьнаьх санна атомни тӀом атомни, водородни хилча болмаш а, цу болмай гаьна йолхача, йалаьмате йаьхача телханаьш а дукха миллионаш нах хӀалак бергба. Атомни герз тоахкамбеш лелхийтача болмай демо деш долча зе-зул-ма эзараз дукхяхургда атомни тӀом бола белча цига делхи тача болмай демодеш дола зе-зулма. Из зе-зулма, вӀалла тӀема юкьсера доаьца халкьашка а дерригача дунен-га а дерригача дуненга а дӀа-хача пар демо ду доккха зе-зулма йалаьмате дукхаца зӀа-мигача а бокххийча а наха.

Атомни водородни боамбаш а, цар телхенаш а, демо а из тӀом болча хана боабанза юхе-та бисаца наха лархӀа вартвоа-цаш дукха зе-зулама дергда. Дерригача дунен тӀа йобжача атомни демо нах баха а дӀагӀа болва а ийш йоацаш дукха мехкаш хӀалак дергда. Наха цамогар а кхьодола у а хулийт. тайп-тайпара дукха лазараш

доахаргӀа, тӀехьа тӀаьогӀагӀа йолча тӀехьеннах бера пейдан-на йоацача йохкаш я.

Цудухьа атомни герз тоах-кам болмаш лелхийтараш, атомни тӀом кечбараш дукхала дукха заяьленеш а тиний бел-хаш а даьд советий йаьдало а, дукха дийшача наха а, кьаь-геамхоша а, цар доттагӀаша а.

Цу гула-лакх дукхала заяьле-неш еннай малхбузехьарча гер-манера а дукха дийшача из гула-лакх дика хьета деш дов-заш волча 18 саго. Японни мех-карча цу тайпарча 400 саго. США-ча цу мугӀаре болча шн эзарнеца дукхагӀа болча наха, иштта Англерча, Францерча Францерча кхьича мехкашкарча дийшача наха.

Советий йаьдало, цун дийша-ча наха, дерригача а дунен тӀа мелболча кьаьгеамхоша, цар доттагӀаша цӀаога хьаьхье атомни гозвала низ тема гу-ла-лакх а ца бохиташ, из ада-мий боамбаш културагени тоаьча лакхьаь бахитча, дер-ригача дунен тӀарча наха зул-ма ца дӀаийта гӀерташ.

РЕДАКЦИОН АДРЕС: Шолжа-ГӀала, Красни фронтоний улица, № 23. Телефон 2-25-72, корректорске 2-30-01.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтоников, 23. Телефон: редакции — 2-25-72, корректорской — 2-30-01.

11-ча августа 1968-ча шера цӀаьгӀа йолча типограф

Заказ № 6028